

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25Co/44/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4319201468
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 02. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Soňa Vacková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2023:4319201468.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Vackovej a sudkýň JUDr. Lýdie Gáľisovej a JUDr. Márie Malíkovej v spore žalobcu: Bc. E. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. U. XXXX/X, XXX XX U., zastúpeného: JUDr. Jana Šepeľová, advokátka, so sídlom Námestie slobody 13/25, 066 01 Humenné, proti žalovanej: I. H. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX P. XX, o zaplatenie sumy 2 223,23 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Levice zo dňa 17. februára 2022 č.k. 13C/13/2019-247, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e .

Žalovaná má nárok voči žalobcovi na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

o d ô v o d n e n i e :

1.1. Súd prvej inštancie rozsudkom žalobu zamietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie právne zdôvodnil ustanoveniami § 853 ods. 1, § 143, § 148 ods. 1, § 149 ods. 1, 2, 3, § 150 Občianskeho zákonníka.

1.2. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie preukázané, že medzi stranami sporu po rozvode nedošlo k vyporiadaniu bezpodielového spoluvlastníctva manželov, pričom v spoločnej domácnosti nežili už pred rozvodom od 15.05.2013. Poukázal, že zrušenie spoločnej domácnosti nemá za následok zánik bezpodielového spoluvlastníctva manželov (R 28/1966). Žalobca sa aj napriek tomu domáhal od žalovanej vydania bezdôvodného obohatenia podľa § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka, ako polovice sumy, ktorú platil z uzavretých zmlúv o spotrebiteľských úveroch za trvania manželstva. Konštatoval, že nárok uplatnený žalobcom nie je nárokom z bezdôvodného obohatenia podľa § 451 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že žalobca sa v podstate domáhal vypradania bezpodielového spoluvlastníctva, ale len ohľadne dvoch uzavretých spotrebiteľských zmlúv stranami sporu za trvania manželstva. Vyporiadanie sa nemôže týkať len niektorého predmetu z bezpodielového spoluvlastníctva, ale všetkého, čo podľa § 143 Občianskeho zákonníka môže byť v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov. Ani jedna zo strán sporu nepreukázala, že došlo k dohode o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov formou dohody, či už písomne, ústne alebo konkludentne. V prvom rade, ale bremeno dôkazu niesol žalobca. Zisťoval dopytom na pôvodného veriteľa Všeobecná úverová banka, a.s., a na obchodnú spoločnosť Intrum Slovakia, s.r.o., na ktorú boli práva a povinnosti postúpené z pôvodného veriteľa, avšak ani pôvodný veriteľ ani právny nástupca veriteľa nepotvrdili, že žalobca plnil z titulu dvoch uzavretých spotrebiteľských zmlúv za trvania manželstva, po dátume právoplatného rozsudku o rozvode, t.j. po 25.04.2017. Preto žalobu zamietol v celom rozsahu.

1.3. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej CSP). Uviedol, že o výške trov konania rozhodne súdny úradník po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie, samostatným uznesením.

2.1. Žalobca podal v zákonnej lehote odvolanie a žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie, prípadne, aby rozhodol sám a žalobe vyhovel. Dôvodil § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

2.2. Tvrdil, že manželstvo strán sporu bolo rozvedené, pričom rozsudok nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 25.04.2017. Žalovaná však opustila spoločnú domácnosť už 15.05.2013. Všetky záväzky zo spotrebných úverov, ktoré si brali ako manželia a boli použité spoločne, nechala na neho. S poukazom na ustanovenie § 146 ods. 1 Občianskeho zákonníka tvrdil, že mal právo obrátiť sa na súd počas trvania manželstva a toto právo mu zostalo zachované aj po zániku manželstva pokiaľ nedošlo k vyporiadaniu BSM. K vyporiadaniu BSM medzi nimi nedošlo, pretože ku dňu zániku manželstva mali len dlhy.

2.3. Namietal, že pri rozhodovaní o trovách konania súd prvej inštancie nebral do úvahy možnosť použitia § 257 CSP. Tvrdil, že okolnosti hodné osobitného zreteľa spočívajú v predmete konania, keďže platil aj za bývalú manželku, ktorá sa mala rovnaký dielom podieľať na úhrade splátok úveru poskytnutého a použitého počas trvania manželstva. Ďalšou okolnosťou je jeho nepriaznivá finančná a majetková situácia, o čom svedčí to, že mu bol priznaný nárok na bezplatnú právnu pomoc.

3. Žalovaná sa k odvolaniu písomne nevyjadřila.

4. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané stranou sporu v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359, 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spíňa náležitosti § 363 CSP, viazaný dôvodmi a rozsahom odvolania (§ 379, § 380 CSP), viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) vec prejednal s verejným vyhlásením rozhodnutia (§ 219 ods. 3 CSP). Dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné, preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

5. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

6.1. V danej veci sa žalobca, po pripustení zmeny žaloby, domáhal voči žalovanej zaplata sumy 2 223,23 eura s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 10.07.2018 do zaplata a náhrady trov konania. Tvrdil, že počas manželstva spolu so žalovanou uzatvorili dve zmluvy s VÚB, a.s., na základe ktorých im bolo poskytnuté spotrebné úvery. Uhradzoval dohodnuté splátky aj v čase keď so žalovanou nežili v spoločnej domácnosti. Žiadal žalovanú zaviazat' na zaplata polovice toho, čo na splátky zaplatil.

6.2. Žalovaná uplatnený nárok neuznala. Tvrdila, že keď bývali spolu, zarábala menej, preto prispievala na splátky úverov 200 eur. Aj po opustení spoločnej domácnosti prispievala podľa svojich možností až do augusta 2013, od septembra poberala rodičovský príspevok a nebolo v jej možnostiach prispievať. Úvery šli na pozemok, ktorý po rozvode chcela predat', ale žalobca nesúhlasil.

6.3. Súd prvej inštancie žalobu zamietol. Na základe odvolania žalobcu je rozsudok súdu prvej inštancie predmetom prieskumu odvolacím súdom.

7. Z obsahu spisu vyplýva, že strany sporu boli manželia. Počas trvania manželstva žalobca ako dlžník a žalovaná ako spoludlžník uzavreli dňa 04.03.2010 zmluvu o poskytnutí spotrebného úveru č. XXXXXXXXXXXXXXXX, a dňa 08.09.2011 zmluvu o poskytnutí spotrebiteľského úveru Flexipôžička, č. XXXXXXXXXXXXXXXX. Manželstvo strán sporu bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Pezinok zo dňa 14.03.2017 č.k. 28P/316/2013-156, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 25.04.2017. Žalobca tvrdil, že v čase od 04.12.2015 do 03.04.2017 zaplatil na úver č. 214453021 sumu 2 754,01 eura, a v čase od 16.12.2015 do 07.01.2017 zaplatil na úver č. 2017358921 sumu 1 692,44 eura.

8. Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydat'.

9. Odvolací súd posudzujúc napadnutý rozsudok z hľadiska súdom prvej inštancie zisteného skutkového stavu, citovaného zákonného ustanovenia a odvolacích dôvodov dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal vo veci v dostatočnom rozsahu dokazovanie potrebné pre zistenie rozhodujúcich skutočností a z vykonaného dokazovania vyvodil správny právny záver. Súd prvej inštancie považoval v danej veci za rozhodujúce, že manželstvo strán sporu bolo právoplatne rozvedené dňa 25.04.2017, a hoci manželia nežili v spoločnej domácnosti od 15.05.2013, uvedená skutočnosť nemala za následok zánik bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Keďže žalobca plnil z titulu dvoch uzavretých zmlúv za trvania manželstva, žalobu zamietol. Odvolací súd považuje výrok o zamietnutí žaloby za vecne správny. Rovnako správny je aj výrok o trovách konania, keďže žalovaná bola v spore plne úspešná.

10.1. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd dopĺňa, že charakter bezpodielového spoluvlastníctva manželov ovplyvňuje nielen aktíva, ktoré sú jeho súčasťou, ale aj

pasíva, teda spoločné záväzky manželov voči tretím osobám. Manželia majú postavenie solidárnych dlžníkov, z čoho vyplýva, že za spoločné záväzky, ktoré vznikli počas trvania manželstva, zodpovedajú spoločne nerozdielne (§ 145 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Pokiaľ jeden z manželov počas trvania manželstva uhradza spoločné dlhy manželov, nemá voči druhému z manželov nárok na proporcionálnu náhradu. Na konkrétne okolnosti prípadu možno prihliadať len pri vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

10.2. V danej veci nebolo sporné, že žalobca sa domáhal voči žalovanej náhrady za úhrady splátok spoločných záväzkov vyplývajúcich z dvoch uzavretých zmlúv o poskytnutí spotrebných úverov a pôžičiek stranám sporu počas trvania manželstva. Nesporné bolo aj to, že úhrady splátok, prípadne ich častí, žalobca vykonal v čase pred rozvodom manželstva strán sporu, teda pred zánikom bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Za týchto skutkových okolností aj odvolací súd dospel k záveru, že žalobca nemá nárok voči žalovanej na náhradu toho, čo platil počas trvania manželstva na spoločné dlhy.

11.1. Žalobca v odvolaní zopakoval svoje tvrdenia z priebehu konania pred súdom prvej inštancie, pričom poukazoval na skutočnosť, že žalovaná nechala všetky záväzky zo spotrebných úverov na neho, hoci ich brali ako manželia a boli použité spoločne. Pritom poukázal na § 146 ods. 1 Občianskeho zákonníka a tvrdil, že pokiaľ majú právo obrátiť sa na súd manželia, zostáva im zachované aj po zániku manželstva, dokiaľ nedošlo k vyporiadaniu. Odvolací súd nespochybňuje, že pri nezhode manželov o právach a povinnostiach vyplývajúcich z bezpodielového spoluvlastníctva, rozhodne na návrh jedného z manželov súd, pričom obdobne sa postupuje aj po zániku bezpodielového spoluvlastníctva, pokiaľ zatiaľ nebolo vysporiadané. Avšak v danej veci platenie splátok úveru jedným z manželov nemožno považovať za nezhodu manželov podľa § 146 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Podľa názoru odvolacieho súdu splácanie splátok úveru jedným z manželov je bežná vec podľa § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka, na ktorú nepotrebuje súhlas druhého manžela. V zmysle uvedeného ustanovenia bežné veci týkajúce sa spoločných vecí môže vybavovať každý z manželov, v ostatných veciach je potrebný súhlas oboch manželov; inak je právny úkon neplatný. A práve v prípade nezahody vo veciach, ktoré nemožno zaradiť pod veci bežné, sa v prípade nesúhlasu druhého manžela, manžel môže domáhať, aby rozhodol súd.

11.2. Odvolací súd nespochybňuje ani tvrdenie žalobcu, podľa ktorého ku dňu rozvodu a zániku BSM mali len dlhy, ktoré samotné, bez aktív, nie je možné vyporiadať, preto k vyporiadaniu BSM medzi nimi nedošlo. Považuje za potrebné dodať, že po rozvode manželstva a s tým súvisiaceho zániku BSM, sa vzťahy bývalých manželov zmenili. Bývalí manželia môžu uzavrieť dohodu ohľadom svojich záväzkov, ktorá síce nebude mať vplyv na právo veriteľa vymáhať svoju pohľadávku od ktoréhokoľvek z nich, avšak ich vzájomné práva a povinnosti môžu byť takou dohodou modifikované. V prípade, že sa nedohodnú, síce budú aj naďalej solidárni dlžníci, avšak na ich vzájomné práva povinnosti bude možné aplikovať ustanovenie § 511 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

11.3. Žalobca tiež v odvolaní namietal, že súd prvej inštancie vo vzťahu k trovám konania nedostatočne vyhodnotil ustanovenie § 257 CSP, pričom dôvodil, že hoci platil za žalovanú, jeho nárok bol zamietnutý, a ďalej dôvodil svojou nepriaznivou finančnou a majetkovou situáciou v dôsledku ktorej mu bol priznaný nárok na bezplatnú právnu pomoc. Odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že v zmysle ustanovenia § 257 CSP súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Znamená to, že súd nemusí zaviazat' neúspešnú stranu sporu na náhradu trov konania protistrane. Použitie tohto ustanovenia negatívne dopadá na stranu sporu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania. Z tohto dôvodu musí aplikácia daného ustanovenia zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať vždy výnimočný charakter. Zákon pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 CSP vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok, ktorými sú dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti. Dôvody hodné osobitného zreteľa, ani výnimočné okolnosti zákon bližšie nešpecifikuje. Odvolací súd v danej veci nevzhladol dôvodnosť aplikácie ustanovenia § 257 CSP. Podľa názoru odvolacieho súdu okolnosti uvádzané žalobcom nezakladajú dôvod hodný osobitného zreteľa a také výnimočné okolnosti, pre ktoré by súd úspešnej strane nepriznal nárok na náhradu trov konania v zmysle ustanovenia § 257 CSP. V prvom rade neúspech v spore samotný nemožno považovať takú výnimočnú okolnosť, ktorá by, bez ďalšieho, založila aplikáciu ustanovenia § 257 CSP. A nepriaznivá finančná a majetková situácia žalobcu v minulosti, zdôvodnená len priznaním nároku na bezplatnú právnu pomoc rozhodnutím z 25.05.2018, nepreukazuje finančnú situáciu žalobcu v čase rozhodovania súdu prvej inštancie.

12. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

13. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s ustanovením § 396 ods. 1 CSP a podľa § 255 ods. 1 CSP a priznal žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v rozsahu 100 % z dôvodu, že žalovaná bola v odvolacom konaní úspešná. O výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom podľa § 262 ods. 2 CSP.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Nitre v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).